

Beslut efter riktad tillsyn av Lindeborgsskolan i Malmö kommun

Beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att **senast den 22 augusti 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister gällande rätten till stödinsatser, svenska som andraspråk samt individuell studieplan vid Lindeborgsskolan. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder.

Rätten till stödinsatser

- Säkerställa att rektorn, beträffande varje elev som befaras inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar eller då det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga, ser till att elevens eventuella behov av särskilt stöd utreds (3 kap. 7 § skollagen, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37] 2.8 Rektorns ansvar). I detta ingår att säkerställa att elevens behov av särskilt stöd, utifrån kunskapsmässiga och/eller sociala eller andra svårigheter, utreds i samtliga ämnen där eleven bedöms inte kunna uppnå kunskapskraven och att det görs en analys av elevens behov av särskilt stöd i respektive ämne och skolsammanhang. Utredningarna gällande de elever som huvudmannen tidigare lämnat dokumentation om, och som vid tidpunkten för redovisningen går kvar på Lindeborgsskolan, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.
- Säkerställa att rektorn ser till att de elever som är i behov av särskilt stöd får det särskilda stöd som utredningen visar att de är i behov av genom att åtgärdsprogram utarbetas som innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder för arbetet med det särskilda stödet, så att det framgår på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammen ska

elevernas fullständiga behov av särskilt stöd framgå och elever ska ges särskilt stöd i alla ämnen och situationer som utredningen visat att eleven är i behov av samt utformas med utgångspunkt i elevens utbildning i sin helhet. Det ska vidare framgå när åtgärderna ska följas upp respektive utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37], 2.8 Rektorns ansvar). De åtgärdsprogram som beslutats för de elever huvudmannen tidigare lämnat dokumentation om, och som vid tidpunkten för redovisningen går kvar på Lindeborgsskolan, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

- Säkerställa att eventuella beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enbart fattas om det finns stöd för åtgärderna och dess omfattning i en utredning av elevers behov av särskilt stöd, att de föregås av noggranna överväganden samt att ett formellt beslut fattas i enlighet med författningarnas krav (3 kap. 7, 9 och 11-12 §§ skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen [2017:900]).
- Säkerställa att eventuella beslut om placering i särskild undervisningsgrupp innehåller en klagörande motivering utifrån rekvisitet särskilda skäl samt i vilka ämnen och i vilken omfattning eleven ska ges sådan undervisning (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen). Fattade beslut i denna del, i åtgärdsprogram och eventuellt separat beslut som hör därtill, och som avser de elever huvudmannen tidigare lämnat dokumentation om, och som vid tidpunkten för redovisningen går kvar på Lindeborgsskolan, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.
- Säkerställa att eventuella beslut om anpassad studiegång innehåller en klagörande motivering utifrån rekvisitet att beslut i denna del får fattas om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevernas behov och förutsättningar, och att beslutet innehåller uppgifter om vilka avvikelser som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen). Fattade beslut i denna del, i åtgärdsprogram och eventuellt separat beslut som hör därtill, och som avser de elever huvudmannen tidigare lämnat dokumentation om, och som vid tidpunkten för redovisningen går kvar på Lindeborgsskolan, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.
- Säkerställa att elever ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen). I detta ingår att se till att de elever som i en

utredning av behovet av särskilt stöd bedöms vara i behov av vissa särskilda stödåtgärder, exempelvis placering i särskild undervisningsgrupp eller egen resursperson, ges sådant stöd samt i den omfattning som eleven bedöms vara i behov av.

Svenska som andraspråk

- Säkerställa att rektor ser till att de elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges detta utifrån gällande kursplan (1 kap. 11 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen [2011:185], Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37] 5.19 Kursplan i svenska som andraspråk). Uppgifter om hur många elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk, hur rektorn har organiserat undervisning och bedömning av svenska som andraspråk samt hur många elever som vid tidpunkten för redovisningen läser svenska som andraspråk ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Individuell studieplan

- Säkerställa att rektor ser till att det, för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, upprättas en individuell studieplan senast inom två månader från mottagandet (3 kap. 12 g § skollagen). Uppgifter om hur många elever som finns i förberedelseklass samt deras studieplaner ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser rätten till utbildning för elever.

Om ärendet

Skolinspektionen öppnade i september 2021 aktuellt ärende för att genomföra en riktad tillsyn av Lindeborgsskolan i Malmö kommun avseende skolans arbete med särskilt stöd för elever samt arbetet med frånvaroutredningar och insatser för att säkerställa att elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Skolinspektionen begärde inledningsvis dokumentation från skolan, bland annat ett slumpvist urval av utredningar av elevers behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram samt eventuella beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Skolinspektionen har bland annat tagit del av 13 elevers utredningar av behovet av särskilt stöd och dessa elevers två senaste åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har därefter genomfört digitala intervjuer den 18-22 oktober 2021

med fem lärargrupper, representanter för elevhälsan samt skolledningen. Under intervjuerna uppkom indikationer på att svenska som andraspråk samt upprättandet av individuella studieplaner inte uppfylls enligt lagstiftningens krav.

Skolinspektionen ska i sin utredning ta ställning till om Malmö kommun, som är huvudman för Lindeborgsskolan, följt bestämmelserna om rätten till stödinsatser, rätten till utbildning, undervisning i svenska som andraspråk för de elever som är i behov av det samt individuella studieplaner. Skolinspektionens beslut utgör en samlad bedömning av dokumentstudier och resultatet av genomförda intervjuer.

Skälen för beslutet

Rätten till stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Intervjuade lärare uppger att de ger extra anpassningar till elever som riskerar att inte nå målen eller till elever som har andra behov, exempelvis utifrån social problematik. Lärare uppger att de har ett samarbete med elevhälsan kring extra anpassningar. Lärare uppger även att det finns en svårighet att lyckas med att ge extra anpassningar till alla elever som behöver det. Rektorn uppger i intervju att de arbetar mycket med extra anpassningar på gruppnivå och att få till en synvända i undervisningen. Rektorn uppger att elever i behov av extra anpassningar ges extra anpassningar.

Utredning av särskilt stöd

I inskickat informationsunderlag kring särskilt stöd har Skolinspektionen bland annat tagit del av 13 elevers utredningar av särskilt stöd. Eleverna går i mellanstadiet samt i högstadiet på Lindeborgsskolan.

I intervjuer uppger lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn att utredningar kring elevers behov av särskilt stöd startas och genomförs skyndsamt.

Åtgärdsprogram och åtgärder

I det inskickade informationsunderlaget har Skolinspektionen även tagit del av de två senaste åtgärdsprogrammen för de 13 utvalda eleverna i behov av särskilt stöd.

I intervjuer uppger lärare som undervisar i årskurserna f-3 att det särskilda stödet fungerar bättre nu jämfört med tidigare år. En enskild elevs resursperson har dock blivit en resurs för hela klassen och inte enbart till eleven i behov av särskilt stöd, detta utifrån riktlinjer från skolledningen. Intervjuade lärare i årskurserna 4-6 säger att ekonomin styr vilka insatser en elev får i form av särskilt stöd, men de uppger samtidigt att eleverna i stor utsträckning får särskilt stöd utifrån sina behov. Intervjuade lärare i årskurs 7 uppger att stöd ges utifrån vad skolan kan ge och inte

utifrån elevers faktiska behov. De uppger att skolans särskilda undervisningsgrupp (SU-grupp) inte räcker till för eleverna och att tiden elever är placerade i SU-grupp därför har minskats för att räcka till fler elever. Intervjuade lärare i årskurs 8 säger att elever får insatser utifrån sina behov av särskilt stöd men att omfattningen på insatserna i vissa fall inte täcker elevernas behov. De tar som exempel upp att skolans SU-grupp är full, vilket innebär en begränsning i omfattningen av stöd då elever endast ges några timmar i SU-gruppen trots att deras behov av placering i SU-grupp är större. Intervjuade lärare i årskurs 9 uppger att skolan inte har tillräckligt med resurser för att täcka omfattningen av elevernas behov av särskilt stöd.

Intervjuade representanter för elevhälsan uppger att eleverna får insatser utifrån de behov som framkommit i utredningarna av särskilt stöd. Samtidigt säger elevhälsan att eleverna skulle behöva ytterligare språkträning, samt att skolan har svårt att tillgodose undervisning i mindre sammanhang för elever med neuropsykiatriska funktionshinder. På fråga om representanterna för elevhälsan delar lärarnas bild av att elever inte får den omfattning av särskilt stöd som deras utredning visar att de behöver svarar de ja. De säger att behoven av särskilt stöd ökar och att de centrala SU-grupperna är fulla, samt att vissa elever har fått mindre tid i skolans SU-grupp för att stödet ska räcka till fler elever. De säger vidare att vissa elever i mellanstadiet har behov av undervisning i mindre sammanhang men inte har fått det behovet tillgodosett.

Rektorn uppger i intervju att skolan har ett fåtal elever som står i kö till centrala SU-grupper och att utmaningen består i att ha kvar elever på skolan med totalt ca 900 elever när eleverna egentligen är i behov av ett mindre sammanhang. Rektorn säger att skolans egen SU-grupp inte täcker stödbehoven och instämmer i att elevers tid i SU-gruppen har behövt minska på grund av att många elever är i behov av stödet i SU-gruppen. Rektorn uppger att de hade behövt en SU-grupp till, för att ha en SU-grupp som är riktad mot inlärningssvårigheter och en mot autism. Rektorn säger samtidigt att det även är lokal- och personalmässigt svårt att åtgärda.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 8 § skollagen framgår att särskilt stöd får ges istället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet, för en elev i bland annat grundskolan, ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att rektor får besluta att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till, om det finns särskilda skäl.

Av 3 kap. 12 § framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att 32 § förvaltningslagen (2017:900) tillämpas i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän.

Enligt 32 § förvaltningslagen ska ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Mot bakgrund av vad som framkommit av ingiven dokumentation samt i samband med intervjuer av lärare och rektor bedömer Skolinspektionen att Lindeborgsskolans arbete med extra anpassningar uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen har således inget att erinra i denna del.

Utredning av särskilt stöd

I intervjuer uppger lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn att utredningar av elevers behov av särskilt stöd startas och genomförs skyndsamt. Mot bakgrund härav samt då det i ärendet i övrigt inte framkommit annat än att Lindeborgsskolan uppfyller författningarnas krav avseende att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd har Skolinspektionen inget att erinra i det avseendet.

Vad gäller innehållet i en utredning av en elevs behov av särskilt stöd vill Skolinspektionen inledningsvis framhålla att syftet med utredningar av särskilt stöd är att klargöra varför och på vilket sätt eleven har svårigheter i skolan samt elevens behov av särskilt stöd i sin skolsituation. I en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska göras en pedagogisk bedömning av vilka behov av särskilt stöd som eleven har. Tyngdpunkten ska ligga på en analys av hur skolan kan utforma och anpassa sin verksamhet för att skapa förutsättningar för eleven att uppnå kunskapskraven i alla ämnen.

I ingivna utredningar av särskilt stöd finns bland annat en beskrivning från eleven själv samt elevens vårdnadshavare kring vad de anser fungerar bra och mindre bra i skolan samt vad som är lätt och svårt för eleven i skolsituationen. Det finns även en redogörelse från skolan beträffande stöd och anpassningar som redan har getts eller ges eleven i skolan. Enligt Skolinspektionens mening saknas dock i merparten av utredningarna av särskilt stöd en tydlig och fullständig kartläggning av skolan på organisations-, grupp- och individnivå. Vidare saknas en fullständig och klarläggande beskrivning av elevernas särskilda stödbehov och det framgår inte på ett tillräckligt tydligt sätt varför och på vilket sätt eleverna är i behov av särskilt stöd i sin skolsituation. Det framgår inte heller i merparten av utredningarna vilken pedagogisk analys skolan gör beträffande respektive ämne vari eleven inte uppnår kunskapskraven samt vilken insats skolans utredning därmed föreslår. Det finns även bedömningar av att eleverna är i behov av särskilt stöd i vissa specifika skolsituationer och sammanhang, men det framgår inte på vilket sätt eleverna ska ges särskilt stöd i dessa avseenden. Skolinspektionen konstaterar även att det i merparten av utredningarna finns en bedömning av att eleverna är i behov av insatser som har karaktären av extra anpassningar och som således inte utgör särskilda stödåtgärder. Skolinspektionen finner härvid att det föreligger oklarheter i utredningarna kring huruvida elevernas stödbehov kan tillgodoses genom extra anpassningar eller om de bör tillgodoses genom särskilda stödåtgärder. Skolinspektionen vill i sammanhanget påtala att det är av betydelse att skolan särskiljer åtgärder som utgör extra

anpassningar och åtgärder som utgör särskilda stödåtgärder. Det får härvid även förtydligas att en elev kan ges både extra anpassningar och särskilda stödåtgärder parallellt med varandra. Enligt Skolinspektionens mening är merparten av utredningarna inte tillräckligt tydliga avseende vilka faktiska särskilda stödbehov eleverna har och hur de bör tillgodose. Som nämnts ska en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ge skolan ett tillräckligt underlag för att förstå varför eleven har svårigheter i skolsituationen och vilka särskilda stödåtgärder som skolan behöver sätta in för eleven. Ett exempel från flertalet ingivna utredningar är att det anges att eleven är i behov av specialpedagogiska insatser antingen regelbundet eller x minuter/vecka, men det framgår inte i vilket ämne eller vilket särskilt stödbehov den insatsen avser att tillgodose för den enskilde eleven. Mot bakgrund av det anförda bedömer Skolinspektionen att skolans utredningar inte uppfyller lagstiftningens krav på en utredning om behovet av särskilt stöd, vilket är en brist.

Åtgärdsprogram och åtgärder

Såsom anförts ovan under rubriken "Utredning av särskilt stöd" har Skolinspektionen bedömt att skolans genomförda utredningar av elevers behov av särskilt stöd är bristfälliga. Utan en grundlig utredning av en elevs särskilda stödbehov är det svårt att avgöra vilka åtgärder som krävs för att komma tillrätta med elevens svårigheter. Det är även svårt att vid en uppföljning och utvärdering avgöra vilka åtgärder som gett resultat och vilka åtgärder som behöver förändras för att elevens skolsituation ska förbättras. Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att en elevs svårigheter och stödbehov skyndsamt utreds för att skolan ska kunna sätta in adekvata åtgärder för eleven.

Arbetet med stödåtgärderna i åtgärdsprogrammen ska utgå från elevens behov, elevens styrkor och svårigheter och en analys av vilka hinder och möjligheter som finns i elevens omgivning. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är elevernas särskilda stödbehov kortfattat eller bristfälligt beskrivna. Enligt Skolinspektionens mening saknas i merparten av åtgärdsprogrammen en fullständig och utförlig beskrivning av elevens behov av särskilt stöd, vilket är en brist. Detta hänger troligtvis samman med att det saknas grundligt genomförda utredningar kring elevernas behov av särskilt stöd. Det finns således inte tillräckligt underlag för att besluta om konkreta och adekvata åtgärder för eleverna. Det kan även konstateras att flera insatser som beskrivs i åtgärdsprogrammen egentligen utgör extra anpassningar, så som bildstöd, placering i klassrummet, korta pauser, anpassade uppgifter, förtydligande instruktioner, stöd i mindre undervisningsgrupp vid enstaka tillfällen per vecka samt hörselkåpor och andra hjälpmedel. Skolinspektionen vill därför även i detta sammanhang förtydliga skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd. Extra anpassningar är insatser av enklare karaktär som i huvudsak kan genomföras av lärarna inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det kan röra sig om att hjälpa eleven strukturera, sätta igång och avsluta sitt arbete, att eleven ges kortare pauser eller att eleven vid ett eller ett par tillfällen i veckan får sin undervisning utanför den ordinarie klassens ram tillsammans med andra elever eller ensam. Det kan också

handla om att eleven får särskilda läromedel eller tillgång till hjälpmedel. Särskilt stöd är åtgärder av mer ingripande karaktär som till exempel placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning, mer varaktiga specialpedagogiska insatser, anpassad studiegång eller elevassistent (se närmare i lagens förarbeten prop. 2013/14:160, sid. 21 f. och Skolverkets råd SKOLFS 2014:40).

Som framgår av ingiven dokumentation har skolan beträffande vissa elever fattat beslut om att eleverna, helt eller delvis, ska ges undervisning i särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång. Enligt Skolinspektionens mening har dessa åtgärder i flera fall dock fattats utan stöd i några grundligt genomförda stödutredningar av de enskilda eleverna. Skolinspektionen finner därmed att det förelegat en brist i det avseendet. Skolinspektionen vill därför i sammanhanget påtala att åtgärder och åtgärdsprogram ska vara kopplade till vad som i en utredning framkommit kring en elevs behov av särskilt stöd. Som redogjorts för ovan under rubriken "Utredning av särskilt stöd" saknas bland annat en fullständig och tydlig pedagogisk bedömning och en behovsanalys i skolans stödutredningar av elever. Om behov av placering i särskild undervisningsgrupp, helt eller delvis, eller anpassad studiegång föreligger för en elev ska detta tydligt framgå av genomförd utredning liksom skälen därtill.

De bristande behovsbeskrivningarna i åtgärdsprogrammen medför att de särskilda stödåtgärderna i form av placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång i flera fall inte är motiverade utifrån de rekvisit som ska vara uppfyllda för respektive stödåtgärd. Det åligger rektorn att fatta korrekta beslut om att en elev, helt eller delvis, ska ges undervisning i särskild undervisningsgrupp eller enskilt liksom anpassad studiegång, vilket kan göras genom separat upprättade beslut därom eller att det framgår av elevens åtgärdsprogram. Anpassad studiegång är den mest ingripande särskilda stödåtgärden som kan beslutas om, då den i längden kan innebära att en elev går ut grundskolan utan fullständig utbildning. Det måste då finnas underlag för besluten och beslut som visar på åtgärdernas omfattning. Detta är även viktigt ur en rättssäkerhetsaspekt då vårdnadshavare ska ha möjlighet att överklaga åtgärdsprogrammen. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är inte tillräckligt preciserade i detta avseende. Detta är brister.

Beträffande stödet som anges i åtgärdsprogrammen i form av insatser av specialpedagog, speciallärare, socialpedagog och resursperson, placering i särskild undervisningsgrupp samt anpassad studiegång finner Skolinspektionen det även i stor utsträckning oklart på vilket sätt, i vilka ämnen och i vilken omfattning eleverna i fråga ska ges sådant stöd, vilket också är en brist. Det får i sammanhanget även nämnas att stödinsatser för en elev i sig kan bestå av exempelvis stöd i klassen eller gruppen så som i form av socialpedagog, resurstöd eller stöd av extra vuxen, men det framgår dock inte hur insatserna i åtgärdsprogrammen som är av generell karaktär i klassen eller gruppen riktar sig direkt till den specifika eleven i behov av särskilt stöd eller hur eleven ska nå kunskapskraven genom insatserna. Även detta är en brist. Skolinspektionen noterar vidare att det i flera åtgärdsprogram anges att eleverna ska

arbeta i en mindre grupp ibland eller i vissa ämnen. Skolinspektionen vill därför framhålla att för det fall en elevs utredning skulle visa att en elev har behov av att arbeta i en mindre grupp, antingen i större omfattning alternativt att insatsen ges under en längre period, så utgör åtgärden en särskild stödåtgärd och det ska då fattas beslut om att särskilt stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp.

Av intervjuer samt inskickad dokumentation framgår att elever som är i behov av särskilt stöd inte ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningarna av särskilt stöd visar att de är i behov av. Av intervjuerna framgår exempelvis att elevernas tid i skolans SU-grupp har minskats för att stödet ska räcka till fler elever. Av intervjuer framgår vidare att elever står i kö till Malmö kommuns centrala SU-grupper och att Lindeborgsskolan inte kan täcka behovet för vissa av dessa elever. Det framgår även att vissa elever är i behov av en egen resursperson, men att denna istället delas med hela klassen. Det framgår härvid inte att elever ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta är en brist.

Ytterligare brist som framkommit i tillsynen är att det i åtgärdsprogrammen inte görs skillnad på uppföljning och utvärdering. Det har enbart angetts ett datum för både uppföljning och utvärdering. Skolinspektionen vill därför påtala skillnaden på uppföljning respektive utvärdering av åtgärder. Med *uppföljning* avses den ansvariga personalens arbete med att följa upp åtgärdsprogrammet i vardagen för att säkerställa att de beslutade åtgärderna faktiskt vidtas i praktiken. Varje person som ansvarar för en åtgärd ser då till att det som är bestämt verkligen genomförs, och bedömer fortlöpande om det egna arbetssättet är effektivt eller om det måste förändras för att eleven ska ges förutsättningar att utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. En *utvärdering* av åtgärderna är en mer systematisk analys och helhetsbedömning som den ansvariga personalen gör av hur åtgärderna har fungerat. Vid en utvärdering finns det möjlighet att se om skolan eventuellt behöver förändra stödåtgärderna. Uppföljning av åtgärder bör således inte ske samma dag som utvärdering av åtgärder, utan bör ha skett dessförinnan. Om uppgifter om när uppföljning respektive utvärdering ska genomföras inte tydligt anges i åtgärdsprogrammet finns det inte förutsättningar för säkerställande att detta arbete genomförs.

Svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Alla intervjuade lärare uppger att de har elever som är i behov av svenska som andraspråk men att de varken undervisar i svenska som andraspråk eller bedömer elevernas kunskaper utifrån ämnet svenska som andraspråk. Även intervjuade representanter för elevhälsan uppger att skolan inte bedriver undervisning i svenska som andraspråk. Samtidigt uppger lärare och representanter för elevhälsan att de påbörjat ett arbete att införa svenska som andraspråk men att det inte är realiserat.

De uppger vidare att i årskurserna 4-6 finns en lärare som ger stöd i svenska vid vissa tillfällen till elever som är berättigade svenska som andraspråk.

Under intervju med skolledningen blir rektorn överraskad av uppgifterna att lärare varken undervisar eller bedömer utifrån svenska som andraspråk och säger att de infört svenska som andraspråk i årskurserna 1-6. I årskurserna 7-9 rekryterade de en lärare i svenska som andraspråk som dessvärre lämnade uppdraget innan undervisningen hann komma igång och en ny rekrytering pågår.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 14 § skolförordningen (2011:185) framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.

Enligt 5 kap. 15 § skolförordningen ersätter undervisning i svenska som andraspråk undervisning i svenska.

Svenska som andraspråk får därutöver anordnas

1. som språkval i grundskolan och specialskolan,
2. som elevens val, eller
3. inom ramen för skolans val.

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuerna med personal framgår att samtliga elever på Lindeborgsskolan som har behov av att få undervisning i svenska som andraspråk inte får det. Intervjuade lärare och personal från elevhälsoteamet har samstämmt uppgett att skolan, i dagläget, varken har eller erbjuder undervisning i svenska som andraspråk samt att elever inte bedöms utifrån svenska som andraspråk. Rektorn är av en annan uppfattning och har uppgett att de infört svenska som andraspråk i årskurserna f-6 på skolenheten.

Mot bakgrund av vad som framkommit i samband med intervjuer bedömer Skolinspektionen att det inte är visat att samtliga de elever som har rätt till undervisning i svenska som andraspråk undervisas i ämnet på Lindeborgsskolan. Det är rektorns ansvar att anordna svenska som andraspråk för de elever som har ett behov av det. Då så inte skett utgör detta en brist.

Individuell studieplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Intervjuade lärare och skolledningen uppger att undervisningen i förberedelseklass för nyanlända elever i årskurs 7-9 har varit bristfällig på grund av sjukskrivningar hos personalen. Intervjuade lärare och rektorn uppger att högstadieeleverna i förberedelseklass inte har individuella studieplaner. Enligt rektorn skulle en ny tjänst att samordna arbetet i förberedelseklass varit på plats till början av höstterminen 2021 men så blev det inte, vilket har gjort att arbetet inte kommit lika långt som planerat.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 g § skollagen framgår att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet.

Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån bedömningar av elevens ämneskunskaper.

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuerna framgår att högstadieeleverna i förberedelseklass inte har individuella studieplaner. Detta innebär att eleverna i fråga saknar en långsiktig planering samt att det saknas en planering för hur den enskilda eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Detta utgör en brist.

Rätten till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer beskriver personal och rektorn hur de arbetar med elevers frånvaro på Lindeborgsskolan. Rektorn har, genom att beskriva individärenden, gett exempel på hur de arbetar för att få elever med längre frånvaro tillbaka till skolan. Representanterna för elevhälsan samt rektorn har även uppgett att de följer frånvarorutinen från huvudmannen. I ingiven dokumentation har Skolinspektionen tagit del av rutinen för frånvaroarbetet, benämnd som "Riktlinje för att främja närvaro och minska frånvaro hos elever" samt frånvarotrappan med dess olika steg.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 2 § skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt.

Enligt 7 kap. 3 § skollagen har alla barn som omfattas av skolplikten rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning.

Enligt 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Enligt 7 kap. 20 § skollagen ska den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Av 7 kap. 21 § skollagen framgår att hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov samordna insatserna med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass, grundskola och särskola fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 19 a §, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

Av 7 kap. 23 § skollagen framgår att hemkommunen får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter vid vite, om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske.

Av 24 kap. 20 § skollagen framgår att för sådana elever som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under längre tid men som inte vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

Av 24 kap. 21 § skollagen framgår att särskild undervisning enligt 20 § inte ska ges om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det. Särskild undervisning får ges i hemmet endast om eleven eller elevens vårdnadshavare samtycker.

Skolinspektionens bedömning

Av ingiven dokumentation och intervjuer har inte framkommit annat än att Lindeborgsskolan uppfyller författningarnas krav avseende arbetet med elevers frånvaro och rätten till utbildning för elever. Skolinspektionen har därmed inget att erinra i denna del.

Motivering till föreläggande

Då verksamheten vid Lindeborgsskolan inte i alla avseenden uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten föreligger skäl att, enligt 26 kap. 10 § skollagen, förelägga huvudmannen Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

I den slutliga handläggningen har även utredaren Yasmin Johansson och enhetschefen Elizabeth Malmstedt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Therese Aspegren

Therese Aspegren
Jurist, beslutsfattare
Signerat av: Therese Aspegren

X

Sofia Hall
Föredragande utredare

Kopia till:

Rektor vid Lindeborgsskolan